

PRZEGLĄD POŻARNICZY

WPan Dr. Alfred Grohman
u Łodzi
p. Ł O D Z - Szl.2
ul. Tylna 14/13

ROK • XV • NR • 17 • DNIA • 28 kwietnia • 1 9 2 9

RĘCZNE GAŚNICE

PIANOWE GENERATORY

krajowego wyrobu

POLECAJA

ZJEDNOCZONE WYTWÓRNIE GAŚNICZE

MI-R A

Sp. z ogr. odp.

WARSZAWA,

BRACKA Nr. 17.

Wystawa—Poznań
1927 r.

„Za postęp w technice
i pomysł w konstrukcji”

FABRYKA NARZĘDZI POŻARNICZYCH

„STRAŻAK”

L. PIĘTKA, A. PŁOSKI i G. SZOŁOWSKI
w Warszawie

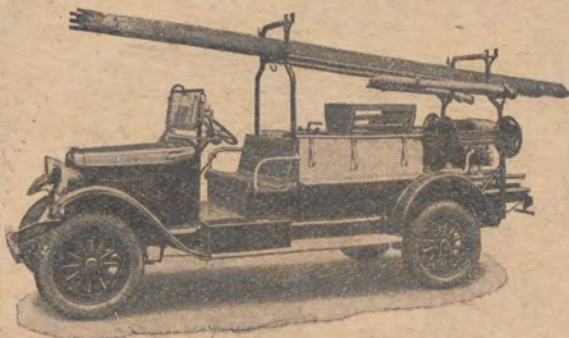
Zarząd i biuro sprzedaży: ul. Królewska 11. Telefon 110-46 i 205-25.

Fabryka: ul. Syreny 3, telefon 110-55.

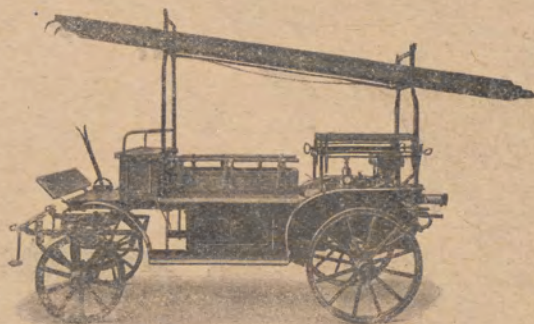
DZIAŁY PRODUKCJI:

Samochody pożarnicze
rekwizytowe i cysterny.
Drabiny mechaniczne
pożarnicze i montażowe.

Sikawki ręczne
oraz wszelkie narzędzia
i przyrządy pożarnicze.
Sikawki motorowe
patent „Rosenbauer”.

Samochód pożarowy ze zbiornikiem wodnym

Wóz rekwizytowy z przenośną sikawką motorową.

Wobec zmiany władz korporacyjnych.

Rada Naczelna Głównego Związku Straży Pożarnych R. P., jako zwierzchni organ zrzeszonego strażactwa polskiego, powołała na ostatnim swem posiedzeniu w dniu 15-ym kwietnia r. b. nowe władze kierownicze — Zarząd Główny, wobec upływu trzyletniej kadencji dotychczasowego Zarządu, a zarazem i ze względu na wejście w życie nowego statutu, przyjętego przez ogólnopanstwowy zjazd strażacki w Poznaniu w 1927-ym roku.

Jeśli zważyć, że skład nowego Zarządu Głównego zmienił się niemal zupełnie, gdyż na ogólną liczbę 6-ciu członków obecnego Zarządu wszedł z dawnego Zarządu tylko jeden członek, to należy oczekiwać pewnych zmian co do wytycznych, kierunku i zakresu szeregu zasadniczych przynajmniej poczynić Głównego Związku Straży. Sądzić też wypada, że w najbliższej przyszłości obecne władze kierownicze podzielą się, niewątpliwie, z ogółem strażactwa poglądami co do wytycznych prac, jakie zakreślone zostaną tak na najbliższe miesiące roku bieżącego, jak również i na okres całej kadencji trzyletniej. Strażactwo z wielką, bezwątpienia, niecierpliwością oczekiwać będzie tych wynurzeń, a zanim one nastąpią, opinia strażactwa winna wypowiadać się tymczasem co do bieżących zadań Głównego Związku. Rzucamy też na tem miejscu kilka wstępnych zaledwie uwag, dalecy będąc od źródłowego i wielostronnego wyczerpania tak zasadniczego zagadnienia.

Najbliższem zadaniem władz obecnych Głównego Związku, to sprawa wystąpienia strażactwa na Powszechnej Wystawie Krajowej wraz ze wszystkimi przewidzianymi w tym zakresie imprezami. Choć nowe władze stają już niemal w przededniu ostatecznego zrealizowania tego zadania, którego podstawy nie im przypadło w udziale przygotowywać, należy jednak sądzić, że choć w ostatniej, lecz decydującej chwili, cały zasób energii początkowej

zogniskowany zostanie około tego właśnie przedsięwzięcia, aby rola strażactwa ochotniczego w naszym Państwie i społeczeństwie została wobec Narodu i świata całego godnie i należycie zaprezentowana.

Udział strażactwa w Powszechnej Wystawie Krajowej i jego wystąpienia zbiorowe w czasie trwania wystawy wymagają zaiste bardzo wielkiego, niezmiernego wprost wysiłku dzisiejszych władz kierowniczych zrzeszonego strażactwa, ale będzie to wysiłek nawskroś owocny, zaważy on bowiem na całokształcie dalszego rozwoju strażactwa i wzmacniania bezpieczeństwa pożarowego, utoruje niejako drogę wszelkim późniejszym przedsięwzięciom naszych władz i organów korporacyjnych.

Te dalsze przedsięwzięcia władz kierowniczych Głównego Związku na najbliższe miesiące i lata po wystawie Poznańskiej podejmowane zaś być winny pod hasłem usprawnienia straży, do czego jednak potrzebne jest wywalczenie dla placówek strażackich znośniejszych, doskonalszych niż obecnie warunków pracy i egzystencji. Jeśli zaś chodziłoby o działalność korporacyjną, która wszak zdążać winna do tego zasadniczego celu, to należy nadewszystko dążyć do skoordynowania wielotysięcznych mas strażactwa, aby zdolne one były podejmować wspólnemu siły czyny odpowiadające potędze liczebnej zrzeszonych szeregów.

Wystawa Poznańska i związane z nią imprezy są właśnie tym odważnikiem, który zaważy decydująco na szali popularyzacji roli i potrzeb strażactwa, a jemu samemu wytknie myśli przewodnie do dalszych poczynić.

Stanie się to jednak wówczas, gdy tak społeczeństwo, jak i samo strażactwo, będzie mogło dzięki Wystawie Poznańskiej zyskać pełne przeświadczenie o niespożytej potędze hufca bojowników z kłękami pożarowymi.

S. P.

Numer niniejszy poświęcony jest wyłącznie odzwierciedleniu działalności Głównego Związku Straży Pożarnych R. P. w roku 1928-ym.

GŁÓWNY ZWIĄZEK STRAŻY POŻARNYCH RZECZYPOSP.

DZIAŁ = URZĘDOWY

Posiedzenie Rady Naczelnej.

W dniu 15-ym kwietnia r. b. odbyło się w sali Magistratu st. m. Warszawy pierwsze w tym roku posiedzenie Rady Naczelnej Gł. Związku, zwołane już na podstawie nowego statutu Gł. Związku.

W posiedzeniu tem wzięli udział jako członkowie Rady pp. delegaci: Min. Spraw Wewn. — radca Brzeziński; Min. Spraw Wojrk. — kpt. Wiśniewski; Min. Skarbu — dr. J. Łazowski; Związku Miast Polskich — prezes inż. Z. Słomiński; P. Z. U. W. — dyr. nacz. profesor Wł. Strzelecki; Pom. Stow. Ogn. — nacz. Witowski; Zrzeszenia Pryw. Tow. Ubezp. — dyr. Jeziorański, oraz poszczególnych Związków: Zw. woj. Warszawskiego — inż. St. Waligórski i kom. W. Chełmiński; Zw. woj. Białostockiego — dyr. R. Łada; Zw. woj. Wileńskiego — kom. M. Waligóra; Zw. woj. Nowogródzkiego — wojewoda Z. Beczkowicz i burm. Czechowicz; Zw. woj. Poleskiego — wice-wojewoda Z. Skrzyński; Zw. woj. Wołyńskiego — wice-wojewoda Gintowt - Dziewałtowski i dyr. E. Bartoszewicz; Zw. woj. Lubelskiego — dr. J. Klarner i dyr. L. Kwiatkowski; Zw. Małopolskiego — wojewoda Wojciech Gołuchowski, Zb. Horodyński, Z. Russocki i Bol. Wójcikiewicz; Zw. woj. Kieleckiego — Zdz. Przyłkowski i Wł. Weinberger; Zw. woj. Krakowskiego — prez. dr. Piotr Wielgus; Zw. Cieszyńskiego — insp. Kl. Matusiak; Zw. Śląskiego — P. Broncel; Zw. woj. Łódzkiego — K. Mniewski i inż. Tad. Brzozowski; Zw. woj. Po-

znańskiego — insp. T. Busza (zastępczo) oraz Zw. woj. Pomorskiego — burm. St. Tomczyński. Oprócz wyżej wymienionych delegatów w posiedzeniu Rady wzięli udział: prezes Gł. Związku — Zygm. Choromański, członek Zarządu — J. Kon i naczelny inspektor — J. Sztromajer.

Porządek obrad Rady obejmował: 1) zatwierdzenie protokołu poprzedniego posiedzenia; 2) sprawozdania: Zarządu Głównego i Kom. Rewizyjnej; 3) zatwierdzenie wniosków Zarządu, Kom. Organizacyjnej i Kom. Technicznej; 4) wybory nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) odznaczenia; 6) nominacje; 7) sprawy bieżące; 8) wolne wnioski.

W wyniku obrad Rada Naczelna po wysłuchaniu sprawozdań Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej oraz po przeprowadzeniu nad niemi dyskusji uchwaliła: a) udzielić ustępującemu Zarządowi absolutorjum, b) wysłuchać na następnym posiedzeniu Rady wyjaśnień i uzupełnień Zarządu co do zestawień wykonania budżetu za rok 1928-ny; c) wyrazić ustępującemu Zarządowi uznanie za Jego pracę dla dobra Związku.

W dalszym ciągu obrad Rada Naczelna m. in. uchwaliła: a) u-

tworzenie Komisji Zagranicznej i opracowanie dla niej regulaminu przekazać Zarządowi Głównemu; b) przyjęcie regulaminu Gł. Związku przenieść na następne posiedzenie z tem, że Komisja Organizacyjna i Zarząd przejrzą raz jeszcze i ewent. uzupełnią regulamin uwagami własnymi, bądź nadesłanymi w ciągu miesiąca przez Związki Wojewódzkie; c) zatwierdzenie wniosków Komisji Technicznej, co do wprowadzenia odznak za ukończenie kursów oraz uzupełnienia dystynkcji związkowych przez wprowadzenie dystynkcji naczelnika rejonu; d) dokonać przeszkolenia Korpusu Instrukcyjnego i Inspekcyjnego w zakresie obrony przeciwgazowej; e) upoważnić Zarząd Główny do zwrócenia się z apelem do Związków Wojewódzkich, aby te opodatkowały się na pokrycie kosztów udziału strażactwa w Powszechnej Wystawie Krajowej; f) wprowadzić nowy regulamin zawodów wg. projektu Komisji Technicznej z tem, że będzie on po skończeniu okresu zawodów poddany rewizji w celu poczynienia mogących nasunąć się zmian i uzupełnień.

W wyniku dokonanych wyborów powołani zostali do Zarządu Głównego: na stanowisko Prezesa Gł. Związku Straży Poż. R. P. — druh inż. Stanisław Twardo — wojewoda Warszawski; na Członków Zarządu druhowie: dr. Józef Klarner — z woj. Lubelskiego; insp. Klemens Matusiak — z woj. Śląskiego; dr. Piotr Wielgus — z woj. Krakowskiego; insp. P. Z. U. W. Edward Bartoszewicz — z woj. Wołyńskiego; wojewoda Wojciech Gołuchowski — z woj.

Lwowskiego i inż. Stanisław Waligórski — z woj. Warszawskiego.

Do Komisji Rewizyjnej powołani zostali druhowie: Zygmunt Choromański, dyr. Jan Lipski i kom. Witold Chelmiński, zaś jako zastępcy druhowie: kom. Marjan Waligóra i Władysław Weinberger.

W uznaniu zasług dotychczasowego Prezesa Gł. Związku Druha Zygmunta Choromańskiego Rada Naczelna nadała Mu jednogłośnie godność Członka Honorowego Gł. Związku, wyrażając jednocześnie podziękowanie za Jego pracę.

Następnie Rada Naczelna wysłuchiwała sprawozdania z prac przygotowawczych do Powsz. Wystawy Krajowej oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej z rewizji ksiąg wydawnictwa „Przegląd Pożarniczy”, jak również nadała na wniosek Zarządu Głównego szereg odznaczeń i zatwierdziła proponowane nominacje. Jednogłośnie uchwałą Rady Naczelnej nadany został „Złoty Znak Związku” druhowi inż. Tadeuszowi Brzozowskiemu za długoletnią i owocną pracę pożarniczą w Związku i zasługi położone na polu propagandy imienia Polski i strażactwa polskiego zagranicą.

Oprócz wyżej wymienionych Rada Naczelna załatwiła jeszcze szereg spraw bieżących.

Pod koniec posiedzenia Rady Naczelnej przybył do sali obrad nowoobрани Prezes Gł. Związku druh inż. Stanisław Twardo, powitany przez druha Prezesa Zyg. Choromańskiego i zgromadzonych delegatów. Druh Prezes St. Twardo podziękował za wybór i za położone w Nim zaufanie, oświadczając, iż będzie starał się prowadzić Związek do dalszego pomyślnego rozwoju. Po krótkim pobycie w sali obrad Druh Prezes St. Twardo pożegnał zgromadzonych, prosząc dotychczasowego Prezesa Z. Choromańskiego o dalsze przewodniczenie obradom.

Posiedzenie, które trwało 5 i pół godzin, zakończyło się po wy-czerpaniu porządku obrad o g. 22-ej m. 30.

***
Pierwsze posiedzenie nowopowołanego Zarządu Głównego odbyło się w Warszawie w dniu 23-im kwietnia r. b. Przybyli wszyscy członkowie Zarządu z wyjątkiem p. wojewody Gołuchowskiego, który telegraficznie

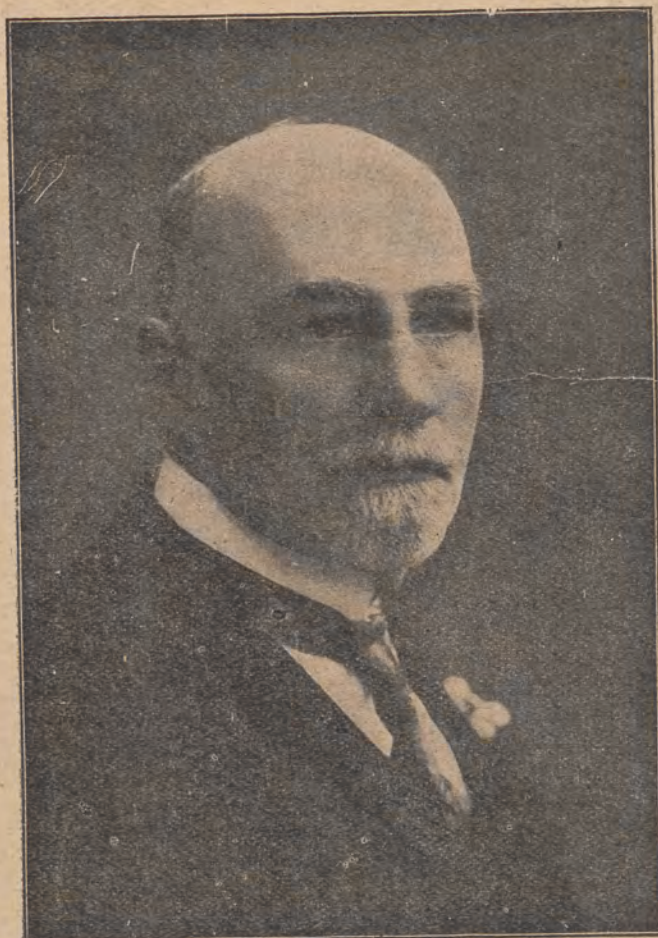
usprawiedliwił Swą nieobecność.

Na wstępie obrad dotychczasowy prezes Głównego Związku druh Z. Choromański dokonał oficjalnego przekazania zwierzchnictwa korporacyjnego obecnemu prezesowi druhowi inż. S. Twardo.

Kulminacyjnym punktem porządku obrad było ukonstytuowanie się nowego Zarządu. W wyniku tajnego głosowania powołani

Bielka (Śląsk Cieszyński). Postanowiono przytem, że każdy z członków Zarządu Głównego bierze pod opiekę jeden z działów pracy Głównego Związku i dokonano w tym zakresie podziału funkcji.

I tak opiekę nad działem I-ym prezydjalnym Głównego Związku objął sam prezes Druh inż. S. Twardo, przyczem zastępstwo po-

DRUH ZYGMUNT CHOROMANSKI

Powołany przez Radę Naczelną Głównego Związku Straży Pożarnych w dniu 22-im lutego 1926-go roku na stanowisko Prezesa Głównego Związku po upływie trzyletniej kadencji zrzekł się tego mandatu w dniu 15-ym kwietnia r. b.

Rada Naczelna Głównego Związku Straży na ostatnim swem posiedzeniu w dniu 15-ym kwietnia r. b. nadała Mu jednomyślnie godność Członka Honorowego Głównego Związku Straży za prace i zasługi dla zrzeszonego strażactwa polskiego.

zostali: na 1-go wice-prezesa dr. Piotr Wielgus z Krakowa, na 2-go wice-prezesa dr. Józef Klarner z Krza (woj. Lubelskie), na sekretarza inż. Stanisław Waligórski z Czerska (woj. Warszawskie), na skarbnika dyr. Bartoszewicz z Łucka (woj. Wołyńskie) i na kustosza insp. Klemens Matusiak z

wierzono inż. S. Waligórskiemu; dział II-gi ogólny - organizacyjny objął 1-szy wiceprezes dr. P. Wielgus; dział III-ci — 2-gi wiceprezes dr. J. Klarner. Stałe zastępstwo Prezesa Głównego Związku w Komitecie Powszechniej Wystawy Krajowej pozostawiono w rękach wiceprezesa dr. J. Klarnera.

SPRAWOZDANIE

z działalności Głównego Związku Straży Pożarnych R. P. za rok 1928.

Sprawozdanie Zarządu Głównego.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje działalność Głównego Związku za rok 1928-y. W celu umożliwienia łatwiejszego porównania działalności w roku ubiegłym z działalnością w r. 1927 — zachowujemy budowę sprawozdania niezmienioną, opatrując je jedynie uwagami natury ogólniejszej, charakteryzującymi przebieg pracy oraz warunki i nastroje, wśród których była wykonywana.

I. Zgodnie z nakreślonym na początku roku 1928 planem działalności — rok sprawozdawczy poświęcony został pracy nad przebudową organizacyjno - statutową Gł. Związku i jego ogniw składowych t. j. Związków Wojewódzkich i Okręgów. Podstawę dla tej pracy stworzył w r. 1927 Walny Zjazd w Poznaniu, uchwalając nowy statut Gł. Związku oraz upoważniając Radę Naczelną do uchwalenia opartych o ten statut — wzorowych statutow dla Związków Wojewódzkich i Okręgowych. Powierzone jej zadanie Rada Naczelna wypełniła; na początku roku sprawozdawczego zakończyła obrady nad projektami obu statutow Komisja Statutowo-Regulaminowa, poczem zostały one uchwalone przez Radę Naczelną na posiedzeniu w dn. 27 lutego 1928 roku.

Od tej chwili prace organizacyjne potoczyły się w dwóch kierunkach. Przedewszystkiem przystąpiono do opracowania regulaminu wewnętrznego Gł. Związku; praca ta ze względu na wybitnie ramowy charakter nowych statutow była trudna, bowiem regulamin musiał wypełnić ramy określone w statucie i uregulować nawet w szczegółach wzajemny stosunek Gł. Związku i Związków Wojewódzkich. Równolegle prowadzone były prace nad przygotowaniem organizacji Korpusu Instrukcyjnego i Inspekcyjnego oraz przygotowywano materiały do opracowania projektu statutu względnie statutow wzorowych dla Ochotniczych Straży Pożarnych.

Prace te wraz z przygotowywanymi projektami regulaminów Zw. Wojewódzkich, Okręgów i straży zamknęłyby okres pracy organizacyjnej związanej z wprowadzeniem w życie nowych statutow.

Drugim łóżyiskiem wzdłuż którego rozwijała się praca organizacyjna było wprowadzanie nowych statutow w poszczególnych Związkach Wojewódzkich. Praca ta napotykała jednak poważne i często zasadnicze przeszkody, wpływające z pobudek dwojakiej natury. Najbardziej ważką przeszkodą były wielkie różnice, jakie pod wieloma względami zachodziły i dziś jeszcze zachodzą pomiędzy poszczególnymi połaciami naszego kraju. Obok zasadniczych różnic ustawodawczych, samorządowych, gospodarczych występowały i inne jeszcze, jak przyzwyczajenie ludności, nawykłej w ciągu wielu lat do pewnego specjalnego, odrębnego traktowania spraw społecznych i gospodarczych, bliżej ją obchodzących. Wybitną rolę odegrały tu również względy polityczno-narodowościowe, których nie można było pominąć przy dokonywaniu podjętego dzieła przebudowy organizacyjnej Głównego Związku. Drugiego rodzaju przeszkód należy szukać w wewnętrznych stosunkach związkowych; aczkolwiek bowiem pierścień współżycia korporacyjnego strażactwa znacznie się zacieśnił i rok każdy przynosi coraz większe jego zbliżenie — to jednak istnieją jeszcze dość wyraźne różnice w pojmowaniu charakteru współpracy strażactwa i dość silne dążenia w kierunku indywidualnego traktowania dążeń poszczególnych Związków. Istnienie tych różnic i odrębności zrozumieć łatwo, jeśli cofniemy się wstecz do chwili powstawania Gł. Związku i zważymy, jak różnorodne elementy organizacyjne i społeczne złożyły się na jego powstanie.

Zarząd ustępujący, rozumiejąc genezę tych stosunków, nie uważał za wskazane zbyt silnie oddziaływać na przełamywanie tych odrębności. Dokonywujący się proces scalenia ochotniczego strażactwa polskiego, jeśli ma dać trwałe

owoce, musi być raczej powolniejszy lecz pewny i wszechstronny.

Mimo istniejących trudności większość Związków Wojewódzkich przyjęła nowe statuty, wprowadzając do nich drobne poprawki wskazywane potrzebami ustawowymi lub życiowymi danego terenu. — Najłatwiej przyswoiły sobie nowe statuty Związki Wojewódzkie centralne: Warszawski, Kielecki, Lubelski i Łódzki oraz kresowe Wschodnie: Wileński, Białostocki, Nowogródzki, Poleski i Wołyński. Znaczniejsze trudności wyłoniły się przy dążeniu do wprowadzenia nowych statutow w Związkach: Małopolskim, Krakowskim, Śląskim, Poznańskim i Pomorskim. Uzgodnienie statutow tych Związków ze statutami wzorowymi zajmie jeszcze niewątpliwie dłuższy okres czasu. Na terenie Śląska przyjął statut wzorowy jedynie Związek Cieszyński.

Rok więc 1928 był okresem przebudowy Związku; charakteryzując ten okres nie można pominąć milczeniem faktu, że wypadł on bezpośrednio niemal po Zjeździe Walnym w Poznaniu, który to zjazd wykazał istnienie bardzo wielu usterek w ustroju organizacyjnym i systemie pracy zarówno Głównego Związku jak i Związków Wojewódzkich. Refleksje pozjazdowe i nastroj wielu wzajemnych zarzutów w wielu wypadkach utrudniły pracę; z drugiej jednak strony stały się one naocznym odbiciem wyżej wspomnianych wad i usterek, co pozwoliło szczerze i otwarcie zastanowić się nad usunięciem ich na przyszłość. W tym też kierunku zmierzały wysiłki Zarządu i Komisji zarówno pod względem organizacyjnym, jak też i technicznym. Można też dzisiaj stwierdzić, że prace te, prowadzone przy szczerzej i lojalnej współpracy wielu Związków Wojewódzkich w atmosferze coraz bardziej zacieśniającego się kontaktu Gł. Związku z temiż Związkami — dały poważne rezultaty dodatnie. Bardziej niż kiedykolwiek przejawiało się dążenie zdecydowanej większości Związków zrzeszonych w kierunku współdziałania z Gł. Związkiem i popie-

rania podejmowanych wspólnie z nim zamierzeń.

II. Objawem ze wszechmiar dodatnim, świadczącym o żywotności korporacyjnej straży i użyteczności społeczno-gospodarczej i państwowej jego pracy jest wielki jego rozrost liczebny i wydatne rozszerzenie podstaw materialnych jego działalności. Dość będzie wspomnieć, że w roku sprawozdawczym zorganizowano około 1500 nowych straży pożarnych i obsadzono około 50 stanowisk instruktorów powiatowych, całkowicie lub częściowo płatnych. Bardzo wydatnie poprawił się stan wyekwipowania drużyn strażackich, których akcja ratunkowa stała się wskutek tego bardzo owocna.

Do stworzenia podstaw dla racjonalnego zaopatrzenia straży pożarnych wybitnie przyczyniły się 3 czynniki: wydatne poparcie działalności straży i Związków przez Władze Państwowe, wzrost świadczeń Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych oraz wzrost świadczeń samorządów.

Pomoc Władz Państwowych uwidoczniła się przede wszystkim w poparciu usiłowań Związków, zmierzających do obsadzenia w powiatach instruktorów pożarniczych, uzyskania dla nich od sejmików sum na utrzymanie, koszty rozjazdów oraz urządzania kursów pożarniczych.

Specjalnie zainteresowali się również pracami straży PPMinistrowie: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Komunikacji, dając temu wyraz w popieraniu zamierzeń straży.

Wielkiej doniosłości faktem było wprowadzenie zasiłków wypłacanych przez P. Z. U. W. na pożarnictwo do stałych sum budżetowych tej Instytucji. Stworzyło to mocne i pewne oparcie dla bardzo znacznej części, bo niejednokrotnie dochodzącej do 30 — 50% budżetów Gł. Związku i Związków Wojewódzkich i pozwala wydatkować na ten cel zgóry określone sumy. Jest to wielka zasługa obecnej Dyrekcji P. Z. U. W., a w pierwszej mierze W. Pana Dyrektora Naczelnego Profesora Władysława Strzeleckiego, z którego inicjatywy doniosła ta dla straży inowacja została na drodze ustawowej przeprowadzona. Dzięki temu świadczenia P. Z. U. W. w r. 1928 wzrosły w porównaniu

do roku 1927 więcej niż dwukrotnie.

Wzrost zainteresowania pracą straży ze strony samorządów wypływa z jednej strony ze zwiększającego się zainteresowania społeczeństwa zagadnieniami gospodarczymi, z drugiej zaś — silnym naciskiem nadzorczych władz administracyjnych. Te ostatnie doceniają również kulturalno-społeczną rolę straży pożarnych jako ośrodków kultury i szkolenia obywatelskiego społeczeństwa, co ma niezwykle doniosłe znaczenie na obszarach wielu województw.

W roku sprawozdawczym Zarząd względnie jego przedstawiciele odbyli szereg rozmów, narad i konferencji z przedstawicielami poszczególnych władz i urzędów w celu zapoznania tychże z działalnością, rolą i zadaniami straży pożarnych. Konferencje te pod wieloma względami dały dobre rezultaty, wynikiem ich bowiem, jak też i wynikiem obserwacji poczynionych przez Władze Państwowe co do pracy straży w terenie — był ten właśnie wyżej wzmiankowany korzystny dla straży wzrost zainteresowania jej sprawami ze strony władz i samorządów.

W poczynaniach tych znalazł Gł. Związek niezwykle życzliwe i cenne poparcie oraz silne współdziałanie u PPWojewodów, z których wielu bierze dziś bezpośredni i czynny udział w pracach straży, że wymienimy tutaj PP. Wojewodów: Wł. Korsaka, Z. Beczkowicza, Ant. Remiszewskiego, Wł. Raczkiewicza, Krahelskiego, W. Gołuchowskiego, dr. M. Kwaśniewskiego, dr. M. Grażyńskiego, St. Twardo, Jaszczółta, Lamota oraz Vice - Wojewodów: W. Tyszko, Skrzyńskiego, Łopato, Ducha, Godlewskiego, Lewickiego, Olpińskiego, Gintowt-Dzięwałtowski, którzy pośrednio lub bezpośrednio, a nawet czynnie zajmują się pracą strażacką, wspomagając ją swym autorytetem i cenną pomocą.

W roku sprawozdawczym nawiązany został również ścisły kontakt z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, z którym, po szeregu konferencji, ustalone zostały podstawy do stałej i systematycznej współpracy straży na polu wychowania fizycznego, przysposobienia wojskowego i obrony przeciwgazowej.

Wojskowość dużą wagę przykłada do pracy straży na polu przysposobienia wojskowego i obrony przeciwgazowej, przyczem projektowane jest wykorzystanie większych obiektów strażackich jak domy i place ćwiczebne do organizowania ośrodków wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego oraz obrony przeciwgazowej. Szkolenie w tym zakresie strażaków — ochotników poborowych leżałoby całkowicie w zakresie prac samego strażactwa, któremu Wojskowość udzieliłaby wydatnego poparcia.

III. W wyniku częstej i ożywionej wymiany zdań, jaka w roku sprawozdawczym nastąpiła między Głównym Związkiem, Związkami Wojewódzkimi oraz przedstawicielami Władz Państwowych, jak również na podstawie ścisłych obserwacji, poczynionych przez przedstawicieli Gł. Związku podczas częstych wyjazdów na teren Związków — przystąpił Główny Związek do szeregu prac zasadniczych; mają one stworzyć trwałe podstawy dla przyszłego rozwoju pożarnictwa, opartego o własną organizację, pomoc władz i samorządów oraz ścisłe współdziałanie z instytucjami ubezpieczeniowymi prawnopublicznymi.

Pierwszą z tych prac jest sporządzenie możliwie dokładnej i obszernej **statystyki pożarniczej**, która obejmie zarówno stronę organizacyjną straży, jak też finansową i stan wyekwipowania obecnej straży. Jest to konieczne dla dokładnego zorientowania się co do potrzeb straży w zakresie ich wyposażenia technicznego. Brak tych danych i niemożność dostosowania do stanu zaopatrzenia straży metod ich szkolenia odbija się ujemnie na wydajności akcji ratunkowej straży. Statystyka ta musi dać nam pełen obraz uzbrojenia straży w poszczególnych okolicach kraju, dlatego też prowadzona jest według Województw, a nawet powiatów.

Równolegle z pracami w zakresie statystyki, rozpoczęte zostały prace nad sporządzeniem na obszarze wszystkich Związków zrzeszonych planu sieci straży pożarnych. Sporządzenie tego planu pozwoli zorientować się co do wielkości potrzeb danego Związku zarówno pod względem organizacyjnym, jak i materialnym, a jednocześnie pozwoli na rozpoczę-

cie intensywnych starań w kierunku organizowania nowych straży na tych terenach, które są najbardziej zaniedbane. Według przybliżonych obliczeń ilość straży, które trzeba jeszcze zorganizować dla osiągnięcia normalnego stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego kraju określić należy liczbą 10.000. Jest to dowodem, jak wielka jeszcze praca oczekuje Związki Strażackie i jak wiele wysiłku organizacyjnego trzeba włożyć w rozwój liczebny i jakościowy naszych straży.

Łącznie z podjętą pracą statystyczno - organizacyjną czynione były starania w kierunku zapewnienia środków materialnych zarówno dla straży już istniejących, jak i nowoorganizowanych. W tym celu prowadzone były konferencje z Dyrekcją Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych; konferencje te miały na celu pozyskanie zgody P. Z. U. W. na udzielanie strażom zasiłków w naturze na podstawie opinii Związków Wojewódzkich. Aczkolwiek P. Z. U. W. bardzo wydatnie powiększył świadczenia dla straży, to jednak dotychczas sprawy współdziałania P. Z. U. W. ze Związkami przy udzielaniu zasiłków nie dało się załatwić pomyślnie w sposób zasadniczy. Sprawa ta staje się jednak z każdym niemal miesiącem bardziej aktualna, gdyż zarówno czynniki państwowe jak samorządowe zmierzają do usystematyzowania akcji pomocy materialnej dla straży. Leży to również w najistotniejszym interesie strażactwa i P. Z. U. W., które w ten sposób będą w stanie należycie obronę przeciwpożarową zorganizować. Akcja skoordynowana przyniesie i tę jeszcze korzyść, że uniknie się jednostronnych zarzutów, jakie dzisiaj słyszy się stale pod adresem P. Z. U. W. ze strony straży i samorządów, że niedość wydatnie subsyduje strażom i nie uwzględnia ich istotnych potrzeb.

Obok tych prac natury organizacyjnej podjęte były starania, zmierzające do unormowania prawnych podstaw strażactwa. Prowadzone były prace nad przygotowaniem ustawy przeciwpożarowej, napotkały one jednak na zasadnicze przeszkody, których usunięcie nie jest zależne od Głównego Związku. Na pierwszy plan wybija się brak ustaw samorządowych i nieuregulowanie do-

tychczas sprawy finansów komunalnych. Istniejące prawodawstwo nie daje dostatecznie trwałych podstaw do ustawowego ujęcia już dzisiaj podstaw materialnych dla działalności straży pożarnych. Zgromadzone jednak zostały szczegółowe materiały i opinie w sprawie ustawy, odbyło się w tej sprawie wiele konferencji w Związkach, posiadających typowo odrębny ustrój administracyjny i samorządowy, co pozwoliło zorientować się wszechstronnie co do charakteru przyszłej ustawy.

Podjęte natomiast zostały przy współudziale Gł. Związku prace w szeregu Urzędów Wojewódzkich i Związków nad przygotowaniem tymczasowych zarządzeń przeciwpożarowych o charakterze prewencyjnym. Wydanie takich zarządzeń jest obecnie możliwe na podstawie uprawnień nadanych władzom II instancji dekretem Pana Prezydenta Rzplitej.

Podjęta wreszcie została praca nad zbadaniem dotychczasowego systemu szkolenia straży pożarnych. Wyniki osiągnięte w szkoleniu straży drogą ich udziału w konkursach okręgowych i wojewódzkich pozwoliły zająć się wprowadzeniem konkursów z jednej strony indywidualnych z drugiej zaś taktycznych dla całych drużyn strażackich i ich grup. Potrzeba koordynowania ćwiczeń przygotowawczych straży na wypadek pożarów masowych, nawiedzających tak często miasteczka i większe osiedla — skłania do kładzenia dużego nacisku na wspólne ćwiczenia grup straży, co pociąga za sobą palącą konieczność wprowadzenia nowej organizacji bojowej, czyli rejonów, mogących koordynować prace straży zarówno wyszkoleniową jak i ratunkową na wypadek pożaru. W ten sposób ciężar ćwiczeń i zawodów szkolnych zostałby przenieśiony na rejon, Okręgi zaś zajęłyby się organizowaniem konkursów i zawodów taktycznych wyższego rzędu. Na tworzenie rejonów ćwiczebnych zwróciła również uwagę wojskowość, ponieważ ten typ organizacji bojowej straży najlepiej odpowiada do prowadzenia i nadzorowania ćwiczeń wychowania fizycznego, przysposobienia wojskowego i obrony przeciwgazowej.

W zakresie szkolenia straży, nastąpiła w wyniku poczynionych doświadczeń, zmiana regulaminu

zawodów, który został znacznie zmieniony i uzupełniony. Opracowano również regulaminy uzupełniające, uwzględniając stały rozwój techniki pożarniczej i metod szkolenia, a w pierwszym rzędzie rozwój automobilizacji straży pożarnych.

W ten sposób rok sprawozdawczy możnaby scharakteryzować jako okres poświęcony pracy organizacyjnej, przyczem równolegle z rozbudową straży i Związków postępowały starania o stworzenie dla nich odpowiednich podstaw materialnych i szerokiego oparcia zarówno u władz, jak i w społeczeństwie; jednocześnie zaś prowadzono intensywne prace nad podniesieniem poziomu wyszkolenia technicznego straży.

Niezależnie od prac wyszczególnionych powyżej, omówić należy działalność Głównego Związku na terenie straży kolejowych. Datująca się od dość dawna współpraca Gł. Związku z Min. Komunikacji została ostatnio uzgodniona i ujęta w formę regulaminu. Praca ta zmierza w 3-ch kierunkach, mianowicie: 1) szkolenie kolejowych straży pożarnych, 2) lustracja stanu zabezpieczenia obiektów kolejowych i 3) udział ekspertów Gł. Związku w komisjach przeciwpożarowych, powoływanych przez Ministerstwo i Dyrekcje P. K. P.

Należy przytem podkreślić, że w dziale szkolenia i ekspertyz największą część pracy spada na Gł. Związek, zaś w dziale lustracji na Związki Wojewódzkie. Szczegółowe omówienie wyników tej pracy oraz zestawienie cyfrowe stopnia intensywności tych prac w poszczególnych Związkach znajdują się w sprawozdaniu W-łu Technicznego Gł. Związku.

Praca na terenie Straży Kolejowych dała dobre wyniki; rezultatem jej jest znaczne zbliżenie jakie w ostatnim roku nastąpiło między strażami kolejowymi i strażami pozostałymi. Wiele straży kolejowych należy do Związków, przyczem wszystkie strażys kolejowe współpracują z innymi strażami przy pożarach, wyjeżdżając nawet daleko poza obręb terenów kolejowych.

Wzajemian za pracę, jaką Gł. Związek i Związki Wojewódzkie wkładają w szkolenie kolejowych straży pożarnych oraz lustracje obiektów kolejowych udziela Min. Komunikacji Gł. Związkowi i

Związkowi Wojewódzkim bezpłatnych biletów wolnej jazdy. Pomoc w tej formie udzielona jest dla strażactwa b. cenna. Pomoc udzielaną przez Min. Komunikacji należy więc na tem miejscu wyróżnić obok pomocy, jaką strażactwo otrzymuje od samorządów i P. Z. U. W.

Działami zupełnie odrębnymi, wykonywanymi poza stałym zakresem prac Gł. Związku były przygotowania do wystąpienia strażactwa na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Prace te zapoczątkowane zostały od początku IV-go kwartału sprawozdawczego. Prowadził je Gł. Związek w bardzo trudnych warunkach organizacyjnych i finansowych. Trudności organizacyjne polegały na tem, że brak było materiałów statystycznych z lat ubiegłych, zaś nie wszystkie Związki Wojewódzkie doceniały konieczność zdobywania i przesłania tych materiałów. Trudności finansowe wpływały stąd, że budżet Gł. Związku na rok 1928 nie przewidywał jeszcze kosztów przygotowań do P. W. K. Mimo tych trudności i faktu, że wpływy budżetowe przyniosły zaledwie 75% dochodów preliminowanych udało się z bieżącego budżetu zaoszczędzić w r. 1928 — około 9 tysięcy złotych, która to suma pozwoliła zorganizować wstępne prace, opłacić pierwszą ratę należności za teren wystawowy i t. p. Główny ciężar prac i kosztów, związanych z P. W. K. przeniesiony został na rok bieżący 1929.

Przejawem, dobrze świadczącym o nastroju korporacyjnym zrzeszonego strażactwa, była uchwała Rady Naczelnej, powzięta na ostatnim w roku ubiegłym Jej posiedzeniu, a dotycząca budowy w Warszawie przez całe strażactwo polskie — domu Gł. Związku i Szkoły Pożarniczej dla uczczenia 10-lecia Niepodległości Państwa Polskiego. W związku z tą uchwałą postanowiono również wybić specjalny żeton — medal pamiątkowy, dochód ze sprzedaży którego jest przeznaczony na fundusz budowy Domu Strażackiego. Wybięcie tego medalu i rozprzedaż jego trzeba było odłożyć do roku bieżącego, wobec braku pieniędzy na pokrycie kosztów wykonania.

Kilka słów należy wreszcie poświęcić wystąpieniu Gł. Związku w r. sprawozdawczym — na terenie zagranicy. Na pierwszy plan wybijają się tutaj: udział delegacji Gł.

Związku w Zjeździe Słowiańskim w Pradze Czeskiej oraz udział delegacji i drużyny ćwiczebnej polskiej w międzynarodowych konkursach strażackich w Turynie. Ten ostatni zwłaszcza występ strażactwa polskiego nabrał cech wielkiego sukcesu dzięki doskonałej drużynie Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej. Drużyna ta pod doskonałym kierownictwem druha inż. Tad. Brzozowskiego zdobyła pierwsze miejsce, demonstrując w ten sposób światu walory straży pożarnych polskich i wysoki poziom ich wyszkolenia.

Oba te nasze występy na terenie zagranicznym przyczyniły się bardzo wydatnie do spopularyzowania imienia Polski wśród strażactwa zagranicznego. Nawiązany został kontakt ze strażactwem Włoch, Francji i Anglii, której przedstawiciele specjalnie zainteresowali się strażami polskimi, wyrażając pragnienie przybycia do Polski w celu bliższego zaznajomienia się z naszym strażactwem.

Trzeba tu również podkreślić, że na kongresie w Pradze Czeskiej Polska wybrana została do powołanego tamże Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowego Związku Straży Pożarnych.

Wyżej opisane cztery przejawy prac Gł. Związku tworzą wespół z opisanymi na początku niniejszego skrótu pracami organizacyjnymi i technicznymi — ogólny zarys działalności Gł. Związku w roku sprawozdawczym.

Sprawozdanie Działu Prezydjalnego.

Biuro Głównego Związku podzielone zostało w 1928 r. na 2 Wydziały: I-szy — Administracyjno - Organizacyjny i II-gi — Techniczny.

Wydział I-szy Administracyjno - Organizacyjny posiada 3 Działy: a) Prezydjalny; b) Ogólno - Organizacyjny; c) Gospodarczy.

Wydział II-gi Techniczny posiadał 4 Działy, a mianowicie: a) Ogólny; Wyszkożenia; c) Kolejowy; d) Obrony Krajowej.

Do kompetencji Działu Prezydjalnego należało załatwianie specjalnych spraw według spisu następującego:

1) Rada Naczelna i Zarząd; 2) Plan działalności i budżet; 3) Reprezentacje; 4) Korpus Inspekcyjny; 5) Personel Biura; 6) Odzna-

czenia; 7) Okólniki; 8) Inspekcje; 9) Sprawy Ogólne ze Związkami.

1) Rada Naczelna i Zarząd.

W okresie sprawozdawczym Rada Naczelna odbyła 3 posiedzenia, a mianowicie: dn. 27.II — 25.VI — 5.XI. Posiedzenia odbyły się w Warszawie przy udziale 69% członków Rady Naczelnej.

Ogółem Rada Naczelna powzięła 36 uchwał, z których 30 załatwiono, pozostałe przekazano do załatwienia w 1929 r. Powzięte ważniejsze uchwały podajemy jak następuje: a) Zjazd Strażacki w Pradze Czeskiej; b) Zjazd Strażacki w Turynie; c) Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu; d) Odezwa z okazji wyborów; e) Sprawozdanie za r. 1927; f) Bilans za rok 1927; g) Zasady subwencjonowania przez P. Z. U. W.; h) Plan prac na r. 1928; i) Budżet na r. 1928; k) Wnioski Zarządu; l) Sprawa lokalu Głównego Związku; m) Nominacje; n) Odznaczenia; o) Plan prac na r. 1929; p) Budżet na r. 1929; r) Zatwierdzenie repartycji zasiłku P. Z. U. W.; s) Budowa własnego gmachu.

Ponadto Rada Naczelna zatwierdziła 49 awansów członków Korpusu Inspekcyjnego, proponowanych przez Zarząd Gł. Związku, przyznała ogółem 33 odznaczenia, będące w kompetencji Rady Naczelnej.

Zarząd Głównego Związku odbył 11 posiedzeń, a mianowicie: dn. 23 stycznia, dn. 27 lutego, dn. 26 marca, dn. 14 maja, dn. 25 czerwca — w Warszawie, dn. 24 lipca w Zakopanem, dn. 27 sierpnia, dn. 28 września, dn. 10 i dn. 31 października oraz dn. 26 listopada 1928 r. w Warszawie, przy udziale 85% członków Zarządu Głównego Związku. Powzięto 360 uchwał, z tych 350 załatwiono. Uchwały ważniejsze zatwierdzone były przez Radę Naczelną, zaś pozostałe przekazano do załatwienia w r. 1929.

Zarząd Głównego Związku w okresie sprawozdawczym przyznał ogółem 625 odznaczeń, będących w kompetencji Zarządu, oraz przedstawił do zatwierdzenia Radzie Naczelnej 49 awansów członków Korpusu Inspekcyjnego.

2) Plan działalności i budżet.

Na posiedzeniu Rady Naczelnej dn. 27 lutego r. ub. został odczytany i zatwierdzony plan prac Głównego

nego Związku, zaś sprawozdanie z działalności za 1927 r. odczytane było na posiedzeniu Rady Naczelnej dn. 25 czerwca 1928 r., jak również bilans za 1927 r. i budżet na r. 1928 zatwierdzono wraz z protokołem Komisji Rewizyjnej Głównego Związku, która skonstatowała kompletny porządek w księgowości Gł. Związku.

Badanie pozycji kasowych wykazało gospodarkę oszczędną i celową, prowadzoną w granicach budżetu (1927 r.), za co zostało wyrażone uznanie Zarządowi Głównego Związku oraz p. Naczelnikowi Sztromajerowi jak również p. Zofji Mierzanowskiej, prowadzącej buchalterję.

3) Reprezentacja:

Strażactwo R. P. reprezentowane było przez delegację Gł. Związku na Zamku Królewskim w Warszawie w dn. 1 stycznia 1928 r., t. j. w Nowy Rok, dla złożenia życzeń p. Prezydentowi, prof. I. Mościckiemu oraz Marszałkowi J. Piłsudskiemu w Belwederze.

Zarząd Gł. Związku wręczył w dn. 5 listopada 1928 r. p. Marszałkowi Piłsudskiemu Złoty Znak Związku oraz Dyplom Członka Honorowego Gł. Związku Straży Pożarnych R. P.

Był na audjencji u p. Ministra Spraw Wewnętrznych, w celu omówienia obrony przeciwpożarowej w Polsce.

Był na audjencji u p. Ministra Robót Publicznych w celu omówienia przydziału placu pod budowę Gmachu Gł. Związku.

Był na audjencjach u p. Ministra Komunikacji w sprawie przejazdów ulgowych na Zjazd w Pradze i Turynie.

Brano również udział w obradach Ministerstwa Spraw Wojskowych w sprawie P. W. i W. F., w posiedzeniach zbiórki na Macierz Szkolną, w Komitecie Przyjęcia Rodaków z Ameryki, w uroczystościach zjazdowych „Sokoła”, „Strzelca” i „Harcerstwa”, w posiedzeniach Rad i Zarządów Związków Wojewódzkich oraz w Zjazdach Wojewódzkich jubileuszowych i ćwiczebnych.

Z okazji X-lecia Niepodległości Główny Związek brał udział w oficjalnych obchodach, oraz uroczystościach reprezentowany był podczas uroczystego wręczenia p.

Marszałkowi toporka i pochodni przez sztafetę z Województwa Warszawskiego.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 147 uroczystości, na których był reprezentowany Gł. Związek przez swych Członków Zarządu. Częściowo wysłane były pisma i depesze okolicznościowe.

4) Korpus Inspekcyjny:

W Korpusie Inspekcyjnym Rada Naczelna w r. 1928 zatwierdziła 49 awansów, proponowanych przez Zarząd Głównego Związku wg. następujących szarż: 1 inspektor, 6 podinspektorów, 7 st. instruktorów, 9 instruktorów, 16 mł. instruktorów, 10 aspirantów.

5) Personel Biura:

Stosownie do podziału biura Gł. Związku zatrudniony był w 1928 r. następujący personel: 2 kierowników wydziałów, 4 referentów, 2 referentki, 1 stenografistka, 2 maszynistki.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 6314 NN. korespondencji wg. dziennika oraz 2046 interesantów. Personel biura zajęty był również wyrabianiem paszportów i wiz zagranicznych w związku ze Zjazdem w Pradze i Turynie. Ponadto zostały przygotowane tablice i wykresy na Wystawę Prac Samorządowych i Samarytańskich w Paryżu.

W związku ze Zjazdem w Pradze i Turynie oraz Wystawą w Paryżu przeprowadzona była odpowiednia korespondencja zagraniczna. Wiele czasu zajęła również sprawa wyszukania nowego lokalu Głównego Związku.

6) Odznaczenia:

Po rozpatrzeniu nadesłanych przez Związki Wojewódzkie wniosków o odznaczenia, Rada Naczelna i Zarząd Gł. Związku przyznały, następujące odznaczenia w 1928 r.: 3 Złote Znaki Związku; 3 Złote Krzyże za ratowanie ginących; 25 srebrnych Krzyży za dzielność i odwagę; 4 dyplomy uznania; 27 złotych medali zasługi; 204 srebrnych medali zasługi; 379 brązowych medali zasługi; 16 dyplomów zasługi; 6 znaków zagranicznych. Razem 667 odznaczeń. Również do wszystkich odzna-

czeń wydano dyplomy i legitymacje.

Oprócz wyżej wymienionych 667 odznaczeń biuro Gł. związku dostarczyło w 1928 roku Związkowi Wojewódzkim jeszcze 4383 znaki, a mianowicie: 2644 znaki za wysługę lat; 9 znaków emaljowanych dużych; 11 znaków emaljowanych małych; 620 znaków oficerskich korporacyjnych dużych; 257 znaków oficerskich korporacyjnych małych; 838 znaków brązowych korporacyjnych dużych; 12 znaków na sztandar i 12 beleczek do medali, czyli razem 5070 sztuk.

7) Okólniki:

W sprawach ogólnych zostało wysłanych do Związków Wojewódzkich 51 okólników oraz 10 w sprawie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

8) Inspekcje:

Naczelnik Głównego Związku przeprowadził 9 lustracji, 12 inspekcji, brał udział w zjazdach organizacyjnych i ćwiczebnych, poza tym wyjeżdżał na Zjazdy do Turynu i Pragi Czeskiej oraz w różnych sprawach Związku Głównego. Rozjazdy Naczelnika Głównego Związku zajęły ogółem 63 dni w r. 1928.

Kierownik Wydziału Ogólnego Organizacyjnego ogółem w rozjazdach był 84 dni w różnych sprawach organizacyjnych i statutowych Wojewódzkich Związków.

Kierownik Wydziału technicznego ogółem w rozjazdach był 111 dni w różnych sprawach technicznych, brał również udział w uroczystościach, zjazdach ćwiczebnych i t. p. Ponadto Korpus Inspekcyjny Głównego Związku był w rozjazdach 62 dni w okresie sprawozdawczym.

9) Sprawy ogólne ze Związkami.

Dział Prezydjalny pod osobistym kierownictwem Naczelnika Gł. Związku załatwił 1213 spraw różnych między Związkami Wojewódzkimi w 1928 r.

10) Kasa Strażacka:

W posiedzeniach Kuratorium Kasy Strażackiej brał udział naczelnik Sztromajer, jako członek tego Kuratorium.

Sprawozdanie z działalności Komisji Organizacyjnej i Wydziału Ogólno-Organizacyjnego.

Prace Komisji Organizacyjnej w r. 1928 należy podzielić na 2 okresy.

W pierwszym z nich, t. j. w pierwszym kwartale r. ub. istniała Komisja Statutowo - Regulaminowa, w skład której wchodziła Druhowie: przewodniczący — inż. St. Arczyński oraz członkowie — inż. St. Waligórski, Ant. Mildner, J. Kon, St. Okulicz, Bol. Wójcikiewicz, nacz. Sztromajer, insp. J. Drzewiecki, insp. A. Biedroń - Kalinowski, red. S. Pałowski oraz jako referent Biura — insp. St. Szubert.

Następnie Komisja uległa pewnej reorganizacji; została przemianowana na Komisję Organizacyjną, która posiada dwie podkomisje: statutowo-regulaminową i ustawową. W ten sposób zakres prac Komisji został rozszerzony, objął bowiem również prowadzenie prac przygotowawczych nad projektami ustaw i rozporządzeń przeciwpożarowych.

Na czele nowej Komisji Organizacyjnej pozostał nadal, jako jej przewodniczący dh. inż. St. Arczyński, który zachował równocześnie przewodnictwo podkomisji statutowo - regulaminowej. Przewodnictwo podkomisji ustawowej objął dh. St. Okulicz.

W skład poszczególnych podkomisji weszli:

do **Podkomisji Stat. - Regulaminowej** druhowie — inż. St. Arczyński, J. Kon i inż. St. Waligórski oraz insp. T. Busza.

do **Podkomisji Ustawowej** druhowie: St. Okulicz, star. Kasprzak insp. B. Pachelski oraz insp. Sz. Jaroszewski. Do pełnej Komisji Organizacyjnej należą również D-wie Kl. Matusiak i K. Bogobowicz. Niezależnie od wyżej wymienionych do obu podkomisji wchodził: nacz. J. Sztromajer, red. St. Pałowski, oraz jako referent Biura w obu podkomisjach — dh. H. Pawłowski.

W pierwszym okresie Komisja Statutowo - Regulaminowa odbyła dwa posiedzenia, poświęcone zakończeniu prac nad przygotowaniem dla Rady Naczelnej projektów statutów dla Związków Wojewódzkich i Okręgowych. W tymże okresie odbyło się również posie-

dzenie Komisji z udziałem szeregu osób zaproszonych; posiedzenie było poświęcone sprawie ustawy przeciwpożarowej.

W drugim okresie obie podkomisje odbyły 8 posiedzeń, z czego Podkomisja Statutowo - Regulaminowa — 7, zaś Podkomisja Ustawowa — 1 posiedzenie.

Podkomisja Statutowo - Regulaminowa poświęciła 4 posiedzenia na przedyskutowanie i uchwalenie projektu nowego regulaminu wewnętrznego Gł. Związku; — został on uchwalony w 3-cim czytaniu na posiedzeniu Podkomisji w d. 23 lipca r. ub. Pozostałe posiedzenia Podkomisji były poświęcone omówieniu prac wstępnych do przygotowania nowego statutu Ochotniczej Straży Pożarnej. W tym celu została opracowana, przedyskutowana, a następnie rezesłana do szeregu osób i do Związków ankietą w sprawie zmian statutu straży. Podkomisja rozpatrywała również projekt pragmatyki dla Korpusu Instrukcyjnego i Inspekcyjnego; projekt ten został już w ogólnych zarysach uzgodniony i opracowany; wymaga on jedynie ostatecznego przedyskutowania. Niezależnie od tych prac zasadniczych Podkomisja załatwiła szereg spraw bieżących.

Podkomisja Ustawowa przedyskutowała gotową część opracowanego projektu Ustawy Przeciwpożarowej i wysunęła szereg wskazań, poprawek i uwag, które posłużyły za wytyczne przy dalszych pracach nad ustawą. W sprawie ustawy odbyły się 2 konferencje w Min. Spraw Wewnętrznych. Niezależnie od tego wydział ogólny - organizacyjny Biura przeprowadził w sprawie ustawy szereg konferencji i wywiadów z przedstawicielami władz państwowych.

Praca Komisji Organizacyjnej uległa w ostatnich miesiącach okresu sprawozdawczego pewnemu zahamowaniu, gdyż należało pozostawić Związkowi Wojewódzkim pewną ilość czasu na przedyskutowanie i przyjęcie nowych statutów. Opóźnienie to odbiło się w pierwszym rzędzie na opracowaniu projektów regulaminów dla Związków Wojewódzkich i Okręgowych. Mimo wstępnych prac, poczynionych w tym kierunku przez Biuro oraz gotowości członków Komisji, którzy zadeklarowali swoją pracę nad przygotowaniem odnośnych projektów, ostateczne przygotowanie tych projektów trzeba było odłożyć do czasu, aż stanie się jasne,

jakim mianowicie zmianom uległy w poszczególnych Związkach nowe statuty.

Ogółem więc Komisja Statutowo-Regulaminowa, a następnie Organizacyjna odbyły w okresie sprawozdawczym 11 posiedzeń, poświęcając na nie 66½ godziny czasu przy 85% udziale członków komisji.

Prace Wydziału I Ogólno-Organizacyjnego

Poza pracami wyszczególnionymi w części pierwszej sprawozdania oraz w sprawozdaniu z działalności Komisji Organizacyjnej przeprowadził Gł. Związek w okresie sprawozdawczym następujące prace:

W dziale ogólnym:

a) — Odbyło ponad 80 konferencji z przedstawicielami władz i instytucji państwowych zarówno centralnych jak i wojewódzkich. Konferencje te dotyczyły spraw ustawowych, zarządzeń administracyjnych, zasiłków dla Związków od samorządów, zdobywania zasiłków na obsadzanie instruktorów pożarniczych i t. p. W związku z tem Wydział opracowywał dla władz memorjały i pisma oraz pozostawał w kontakcie z zainteresowanymi urzędami.

b) — Przygotowano materiały bieżące na posiedzenia Rady Naczelnej, Zarządu Głównego, Komisji Organizacyjnej oraz na odprawę inspektorów. Opinowano szereg wniosków pozostałych Wydziałów Biura oraz załatwiono ponad 1000 bieżących pism Związków i straży oraz interesantów postronnych.

c) — Brano bezpośredni udział w przygotowaniu planu pracy Gł. Związku oraz ustalaniu wytycznych dla pracy Gł. Związku i Związków Wojewódzkich w zakresie przygotowań do Powszechnej Wystawy Krajowej.

d) — Brano udział w czynnościach przygotowawczych do wyjazdów delegacji Gł. Związku na konkursy w Pradze Czeskiej i w Turynie.

e) — Brano bezpośredni udział w szeregu posiedzeń Rad, Zarządów i Komisji Związków Wojewódzkich, zwłaszcza gdy były rozpatrywane sprawy dotyczące wprowadzenia nowych statutów, planów pracy i budżetów tychże Związków.

i) — Opracowano wspólnie z pozostałymi Wydziałami podstawy

do sporządzenia obszernej statystyki Gł. Związku, przygotowując odnośne działy arkuszy i okólników statystycznych.

g) — Przeprowadzono na kursie instruktorskim 36-godzinny cykl wykładów z zakresu ogólnej teorii prawa, prawa państwowego, administracyjnego, ustroju samorządu w Polsce, organizacji Związków Strażackich w Polsce oraz znajomości ogólnych zasad społecznej działalności straży pożarnych.

h) — Przeprowadzono 2-dniową konferencję inspektorów województw kresowych wschodnich w celu uzgodnienia wytycznych pracy organizacyjnej wszystkich Związków na tym obszarze.

W dziale organizacyjnym:

a) — Zakończono prace nad przygotowaniem projektów statutów Związków Wojewódzkich i Okręgowych.

b) — Opracowano szczegółowy projekt regulaminu wewnętrznego Gł. Związku.

c) — Opracowano projekt programy dla Korpusu Instrukcyjnego i Inspekcyjnego.

d) — Przygotowano projekt ankiety i wytycznych dla opracowania wzorowego statutu (względnie statutów) dla Ochotniczych Straży Pożarnych.

e) — Brano udział we wszystkich posiedzeniach Komisji Organizacyjnej i jej Podkomisji, referując projekty biura i sprawy bieżące.

f) — Opracowano wspólnie z zainteresowanymi Związkami Wojewódzkimi projekty poprawek do statutów, miejscowe regulaminy dla naczelnictw okręgowych oraz projekty zarządzeń władz wojewódzkich w sprawach pomocy dla straży.

W dziale ustawowym:

a) — Przygotowano częściowo projekt ustawy przeciwpożarowej, jako materiał dla Komisji.

b) — Zgromadzono dane i materiały z terenu całego Państwa, dotyczące prac nad przygotowaniem projektu ustawy.

c) — Odbyto 14 konferencji i narad z szeregiem wybitnych działaczy pożarniczych i przedstawicieli Związków w celu wysłuchania ich opinii w sprawie ustawy.

d) — Opracowano projekt zarządzenia wojewódzkiego w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego wsi i miasteczek, jako materiał

do dyskusji i przygotowania takich zarządzeń w poszczególnych województwach.

W dziale gospodarczo-finansowym:

Dział ten został przydzielony do zakresu Wydziału, dopiero w końcu roku sprawozdawczego. Obejmuje on m. in. pracę nad przygotowaniem budżetu Gł. Związku, badaniem budżetów i sprawozdań kasowych Związków Wojewódzkich, sprawy zasiłków i subwencji oraz ich repartycji, kasę i buchalterję i t. p.

Wydział stopniowo przejmuje te agendy od Wydziału I-go, stąd też sprawozdania finansowe pomieszczone są w innym dziale niniejszego sprawozdania Głównego Związku.

W dziale propagandy:

Nakreślony w roku ubiegłym program nie został w całej pełni przeprowadzony. Wpłynęło na to: przeciążenie Wydziału pracą organizacyjną i bieżącą, trudności organizacyjne oraz brak funduszy.

Nie mniej jednak zdołano znacznie ożywić kontakt z prasą i to zarówno z redakcjami poszczególnych czasopism i dzienników, jak też i z agencjami, a w pierwszym rzędzie z Pol. Ag. Telegraficzną i Pol. Ag. Dziennikarską. Ogółem rozesłano za pośrednictwem Agencji 19 komunikatów, przy czym P. A. T. podawał je nie tylko do pism całej Polski, ale również ogłaszał je w swoich radio-komunikatach. Przygotowano również kilka artykułów propagandowo-sprawozdawczych, które były zamieszczane głównie w prasie stołecznej.

Ogółem można stwierdzić znaczny wzrost zainteresowania się prasą sprawami strażackimi; stąd też nieodzowne stały się urządzenie szeregu konferencji prasowych we wszystkich większych miastach Polski.

Sprawozdanie z działalności Komisji Technicznej i Wydziału Technicznego.

A. Komisja Techniczna i Dział Wyszkaleni.

W roku sprawozdawczym Komisja odbyła 12 posiedzeń, poświę-

cając ogółem na rozpatrywanie i uchwalanie zgłaszanych prac 67 godzin. Przeciętnie więc na jedno posiedzenie wypadło 5 i 1/2 godz. pracy.

Obecność członków na posiedzeniach Komisji wyniosła 72%, przy czym na jednym posiedzeniu obecnych było 10 członków, na jednym 9 członków, na trzech 8 członków, na sześciu 7 członków i na jednym posiedzeniu 5-ciu członków.

Skład Komisji na początku roku 1928-go przedstawiał się następująco: przewodniczący inż. J. Tuliszkowski, nacz. J. Sztromajer, insp. A. Kalinowski, insp. B. Pachelski, kmdt Milewski, kmdt T. Myśliński, kmdt I. Prokopp, dyr. B. Wójcikiewicz, inż. T. Brzozowski, insp. St. Szubert, insp. J. Drzewiecki i st. instr. E. Nowakowski.

Z chwilą uchwalenia przez Radę Naczelną podziału Główniej Komisji Technicznej na dwie podkomisje: Techniczną i Wyszkaleniową wyłoniła się konieczność wyboru nowego składu poszczególnych podkomisji. Na pierwszym posiedzeniu po dokonaniu przez Radę Naczelną wyboru, podkomisje ukonstytuowały się następująco: Podkomisja Techniczna: przewodniczący inż. J. Tuliszkowski, naczelnik J. Sztromajer, kmdt I. Prokopp, kmdt J. Milewski, kmdt M. Waligóra, insp. inż. St. Szubert i insp. Mierzanowski.

Podkomisja Wyszkaleniowa: przewodniczący dr. J. Klarnier, naczelnik J. Sztromajer, naczelnik W. Kaliszek, kmdt. Myśliński, mjr. W. Hryniewski, insp. Sz. Jaroszewski i st. instr. Nowakowski z jednoczesnym wyborem d-ra J. Klarniera na zastępcę przewodniczącego Komisji Technicznej.

W ciągu roku sprawozdawczego dr. W. Kaliszek złożył mandat, wobec czego powołano do Komisji Druha inż. T. Brzozowskiego.

W ciągu roku sprawozdawczego na porządku obrad znajdowały się następujące ważniejsze sprawy:

1) warunki techniczne dla gaśnic ręcznych, 2) regulamin służby wewnętrznej straży, 3) zjazd w Turynie i program ćwiczeń dla straży reprezentacyjnej, 4) instrukcja do ćwiczeń z linką, 5) instrukcja do ćwiczeń z łańcuchem wodnym do I-go piętra, 6) instrukcje do ćwiczeń z sikawką na dwa prądy z trójnikiem, 7) instrukcje do ćwiczeń

z przyrządem ratunkowym Höniga, 8) program zawodów dla I-ej grupy straży, 9) regulamin Głównej Komisji Technicznej, 10) regulamin dla wojewódzkich Komisji Technicznych, 11) bezpieczeństwo w budynkach użyteczności publicznej, 12) program kursów dla mechaników pomp motorowych, 13) regulamin zawodów, 14) regulamin obrad Komisji, 15) rozpatrywanie i ocena pracy inż. T. Brzozowskiego o układaniu linii wężowej.

Warunki techniczne dla gaśnic ręcznych.

Opracowanie warunków technicznych dla gaśnic ręcznych rozpoczęto w roku 1927-ym, odbywając wtedy dwa czytania, zaś w roku sprawozdawczym odbyto trzecie czytanie.

Regulamin służby wewnętrznej.

Regulamin służby wewnętrznej Ochotniczej Straży Pożarnej opracowany przez Biuro Gł. Związku rozpatrywany był w I-em czytaniu w r. 1927-ym. W roku zaś sprawozdawczym rozpatrywany był w 2-em i 3-em czytaniu na czterech posiedzeniach Komisji; opóźnienie ostatecznego opracowania regulaminu spowodowane zostało niemożnością przybywania na wszystkie posiedzenia członków Komisji, którzy przygotowywali koreferaty regulaminu.

Zjazd w Turynie i program ćwiczeń.

Sprawa Zjazdu w Turynie i udział w nim drużyn polskich zajęły Komisji 3 kolejne posiedzenia. W myśl uchwały Zarządu Gł. Związku w celu opracowania programu ćwiczeń dla reprezentacyjnej drużyny polskiej (wiejskiej) zwołano 1-o specjalne posiedzenie, gdzie rozpatrywano i uchwalono program opracowany przez przewodn. inż. J. Tuliszkowskiego.

Instrukcje do ćwiczeń.

Ustalając w dalszym ciągu instrukcje ćwiczebne rozpatrzono i przyjęto w 3-ch czytaniach opracowaną przez insp. Pachelskiego instrukcję do ćwiczeń z linką oraz sikawką przenośną na dwa prądy z trójnikiem, a także instrukcję do ćwiczeń z łańcuchem wodnym do I-go piętra, które opracował kmdt. Myśliński. Instrukcje te Komisja przerobiła praktycznie na kursie

instruktorskim, zwołując w tym celu popołudniowe posiedzenie.

Instrukcja do ćwiczeń z przyrządem ratunkowym Höniga.

W dalszym ciągu odbyto I i 2-gie czytanie instrukcji do ćwiczeń z przyrządem ratunkowym Höniga opracowanej przez przewodniczącego inż. Tuliszkowskiego.

Program zawodów dla straży I-ej grupy.

Obowiązującym regulamin zawodów nie przewidywał programu ćwiczeń dla straży I-ej grupy. Ponieważ zaś Związki Wojew. organizowały zawody straży I-ej grupy wyłoniła się konieczność opracowania odpowiedniego programu ćwiczeń. Program ten opracowany przez Biuro Gł. Związku Komisja przyjęła w dwóch czytaniach na dwóch kolejnych posiedzeniach.

Regulamin dla Głównej Komisji Technicznej.

Z powodu zmiany regulaminu Gł. Związku należało również zmienić odpowiednio regulamin Komisji. W tym celu Biuro opracowało projekt regulaminu i przedstawiło Komisji do zatwierdzenia. Projekt został przyjęty w dwóch czytaniach.

Regulamin Wojewódzkich Komisji Technicznych

W celu pobudzenia szerokich warstw strażackich do pośredniej współpracy z Komisją Techniczną postanowiono zwrócić się do Zarządu Głównego z wnioskiem o utworzenie Komisji Technicznych przy Związkach Wojewódzkich. W tym celu opracowano projekt regulaminu dla wojewódzkich Komisji i po przedyskutowaniu przez Komisję Techniczną w trzech czytaniach przedłożono do zatwierdzenia Władzom Gł. Związku. Wniosek Komisji Technicznej został jednakże uznany za niepożądany, gdyż zdaniem Zarządu utworzenie wojewódzkich Komisji mogłoby osłabić autorytet Komisji Technicznej Gł. Związku.

Bezpieczeństwo pożarowe w teatrach.

Zły ogólnie stan bezpieczeństwa pożarowego w teatrach i lokalach widowiskowych nasunął Komisji wniosek opracowania odpowied-

nich przepisów, któreby, zatwierdzone przez władze państwowe, zmniejszyły niebezpieczeństwo. Odpowiednie przepisy podjęli się opracować członkowie Komisji. Ogrom pracy, związany z opracowaniem tych przepisów nie pozwolił na rozpatrywanie tej sprawy w roku sprawozdawczym, tembardziej, że wniosek ten uchwalono w październiku 1928-go roku.

Program kursu dla mechaników pomp motorowych.

Coraz większa motoryzacja taborów straży pożarnych nasunęła konieczność przygotowania odpowiednich obsług, któreby dostatecznie były obznajmione z motorami i pompami motorowymi. W tym celu, na wniosek prezesa Druha dr. Klarnera podjął się opracowania programu kursu dla mechaników pomp motorowych mjr. W. Hryniewski. W roku sprawozdawczym zgłoszony projekt przedyskutowano w I-em czytaniu.

Regulamin zawodów.

Wyszkolenie straży pożarnych w latach poprzednich odbywało się w ramach wyszkolenia formalnego. W tym też duchu opracowane były regulaminy zawodów. Obecnie jednak należało przejść do szkolenia bojowego. Odpowiedni regulamin zawodów został opracowany przez Prezesa dr. J. Klarnera i przedyskutowany przez Komisję w trzech czytaniach, poczem zatwierdzony przez Władzę Gł. Związku. Regulamin ten przewiduje stopniowanie wyszkolenia od formalnego do bojowego, oraz wprowadza innowację rozwiązywania zadań taktycznych przez dowódców drużyn ćwiczebnych i progresję w tabeli ocen.

Regulamin obrad Komisji.

Ze względu na konieczność usystematyzowania przebiegu obrad postanowiono opracować odpowiedni regulamin. Regulamin taki opracował kmdt. Myśliński, który następnie rozpatrywany był na 3-ch posiedzeniach Komisji w trzech czytaniach.

Prace inż. T. Brzozowskiego.

Na jednym posiedzeniu rozpatrywano pracę Druha inż. T. Brzozowskiego o sposobach układania tłocznych linii wężowych. Powzięto wniosek uznający pracę tę za celową i praktyczną dla straży pożarnych. Jednocześnie zwrócono

się do autora o zezwolenie na korzystanie z tej pracy przy opracowaniu w przyszłości dalszych instrukcji do ćwiczeń z węzami.

Niezależnie od powyższych prac Komisja brała udział w pokazie generatorów pianowych, zestawiając odpowiedni protokół.

Na jednym z posiedzeń Komisji przedyskutowano i przyjęto program prac na najbliższą przyszłość.

B. Dział Kolejowy.

Kursy dla dowódców straży kolejowych.

W roku sprawozdawczym skierowano całą energję w pierwszej linii na metodyczne wyszkolenie możliwie największej ilości dowódców kolejowych straży pożarnych.

W porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji i poszczególnymi Dyrekcjami P. K. P. przeprowadzono przy pomocy Związków Wojewódzkich 8-mio dniowe kursy w następujących Dyrekcjach: 1) Dyrekcji Poznańskiej dla 23 słuchaczy, 2) Dyr. Gdańskiej dla 35-ciu słuchaczy, 3) Dyr. Radomskiej dla 37-miu, 4) Dyr. Lwowskiej dla 22-ch, 5) Dyr. Katowickiej dla 24-ch, oraz 14-todniowy kurs zainicjowany przez Związek Krakowski w Nowym Sączu dla 20-tu słuchaczy.

Słuchacze wymienionych kursów ukończyli je z następującym wynikiem: celując 26-ciu słuchaczy, dobrze 95-ciu i dostatecznie 40-tu słuchaczy.

Kurs dla dowódców straży kolejowych Dyr. Stanisławowskiej został już po dokonaniu organizacji w ostatniej chwili przez Dyrekcję odwołany.

Lustracja obiektów kolejowych.

Na 2460 obiektów kolejowych dokonano w roku sprawozdawczym 559 lustracji przez następujące Związki: 1) Białostocki na 88 obiektów dokonał 18 lustracji, 2) Cieszyński i Górnośląski na 100 obiektów nie dokonał żadnej lustracji, 3) Kielecki na 158 obiektów dokonał 110 lustracji, 4) Związek Krakowski na 237 obiektów dokonał 43 lustracji, 5) Lubelski na 144 obiekty dokonał 38 lustracji, 5) Związek Łódzki na 44 obiekty nie wykonał żadnej lustracji, 7) Małopolski na 494 obiekty dokonał 60 lustracji, 8) Nowogródzki na 72

obiekty dokonał 63 lustracje, 9) Poleski na 76 obiektów dokonał 40 lustracji, 10) Pomorski na 310 obiektów dokonał 10 lustracji, 11) Warszawski na 134 obiekty dokonał 60 lustracji, 12) Poznański na 509 obiektów dokonał 51 lustracji, 13) Wileński na 59 obiektów dokonał 29 lustracji, 14) Wołyński na 78 dokonał 37 lustracji, czyli w stosunku procentowym: 1) Nowogródzki 87%, 2) Kielecki 70%, 3) Poleski 53%, 4) Wileński 50%, 5) Wołyński 47%, 6) Warszawski 44%, 7) Lubelski 28%, 8) Białostocki 20.5%, 9) Krakowski 18.5%, 10) Małopolski 12%, 11) Poznański 10%, 12) Pomorski 3.1%, 13) Łódzki 0%, 14) Cieszyński i Śląski 0.

Przeprowadzono również przez personel Gł. Związku lustrację 13 ważniejszych obiektów kolejowych wspólnie z konsultantem M. K. Przesyłając M. K. raporty lustracyjne zwróciliśmy w osobnym memorjale uwagę, tak na potrzeby poszczególnych stacji, jak i na stan narzędzi pożarniczych, składów, lampiarni, zaopatrzenia wodnego i t. p.

Za pośrednictwem 5-ciu okólników staraliśmy się przekonać Związki Wojewódzkie, iż nadsyłanie raportów lustracyjnych po kilku miesiącach, a nawet w końcu roku jest niecelowe i że takowe należy przysyłać dla dobra sprawy w początku każdego miesiąca, by przez to mieć możność wcześniejszego interwenjowania w Min. Komunikacji.

Konferencje.

Na kilkunastu konferencjach uzgodniono z Wydziałem Mechanicznym M. K. nowy regulamin dla straży kolejowych, który został opracowany przez Biuro Gł. Związku.

Wypracowano również instrukcję do regulaminu, która reguluje stosunek Władz Kolejowych do Związków Strażackich i podano takową Wydziałowi Mechanicznemu M. K. do przejrzenia i poczynienia swoich uwag.

Ekspertyzy i próby narzędzi.

Dokonano w Warszawie i Wilnie prób gaśnic dostarczonych dla celów doświadczalnych przez 7 firm wyrabiających gaśnice.

C. Dział Ogólny.

Biuro Gł. Związku w Dziale Technicznym poza przygotowa-

niem materiałów na posiedzenia Komisji przeprowadziło w roku sprawozdawczym następujące ważniejsze prace: 1) 4-ro miesięczny kurs dla kandydatów na instruktorów z udziałem 36 słuchaczy, 2) 80 ekspertyz narzędzi, przyczem zbadano 819 sikawek, 3) konkurs gaśnic ręcznych na Zamku Król., 4) udzielono 496 porad fachowych interesantom zgłaszającym się w Biurze Gł. Związku, 5) przygotowano pytania dla Komisji Egzaminacyjnych Kursów Pożarniczych, które jednak w roku sprawozdawczym nie były rozpatrywane przez Komisję, 6) personel techniczny w liczbie 4-ch osób dokonał 205 wyjazdów służbowych w sprawach technicznych, wyszkolenia i pożarnictwa kolejowego.

Niezależnie od powyższych prac powzięto na posiedzeniach Komisji 108 uchwał w sprawach technicznych, bieżących, interpretacji regulaminów i instrukcji.

D. Dział Zjazdów i Powszechna Wystawa Krajowa (P. W. K.).

Prace Działu Zjazdów i PWK. zapoczątkowane przez insp. A. Kalinowskiego pod kierownictwem przewodniczącego druha inż. St. Waligórskiego w październiku r. z. polegały na przygotowaniu szczegółowego planu pracy przy wystąpieniu strażyactwa polskiego na P. W. K.

W szczególności opracowano instrukcję o organizacji Działu, a następnie, jako przedwstępna praca, instrukcję o regulowaniu organizacji w jednostkach. Instrukcję o organizacji statystyki i instrukcję o wytycznych do planów działalności.

W zakresie przygotowania się do udziału na P. W. K. opracowano instrukcję o organizacji zawodów krajowych, instrukcję o organizacji Pawilonu Pożarnictwa, instrukcję o spisie statystycznym oraz arkusze statystyczne dla straży grupy I, II, III i IV, dla Okręgów i Związków Wojewódzkich i instrukcję o zawodach P. W. i W. F. Przygotowano również i przedstawiło do zatwierdzenia wzór sprawozdań wojewódzkich.

Poza wyżej wymienionymi pracami o charakterze zewnętrznym wykonano szereg prac wewnętrznych, jak to szczegółową organizację Pawilonu, szczegółową organi-

zacje zawodów, oraz budżety poszczególnych wystąpień.

Przeprowadzono również szereg konferencji z władzami P. W. K. oraz firmami dekoracyjnymi, zawarto umowę dzierżawną na Salę Wystawową dla Związku w budynku przyszłej miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

Pierwotny plan wystąpień Gł. Związku na PWK. przedstawiał się następująco: 1) zawody krajowe, 2) zawody P.W. i W.F., 3) pokazy obrony przeciwgazowej, 4) Pawilon pożarnictwa, 5) pokazy strażacko-gimnastyczne, 6) Kongres delegatów słowiańskich straży pożarnych 7) międzynarodowe zawody straży pożarnych, 8) konkurs orkiestr.

W toku pracy okazało się, że fundusze Gł. Związku nie będą w stanie pokryć znacznych wydatków związanych ze wspomnianymi imprezami.

Trudności te spowodowały, iż uważając, że nie da się doprowadzić do końca zapoczątkowanego i na szerszą skalę zakrojonego planu, mogąc operować tylko prawie trzykrotnie mniejszym, niż wyniosły preliminarze budżetowe — funduszem, druhowie inż. Waligórski i insp. Kalinowski uważali za konieczne rzec się powierzonych mandatów.

W dniu 1.II r. b. przewodnictwo Komitetu Wykonawczego w miejscie druha Waligórskiego objął druha prezes dr. Klarner oraz kierownictwo Działu powierzono insp. Szubertowi.

* Komitet Wykonawczy w nowym składzie poczynił pewne zmiany, co do zakresu wystąpień na PWK. przez skreślenie, głównie z powodów trudności finansowych konkursu orkiestr i zawodów międzynarodowych. Pozostałe wystąpienia postanowiono przeprowadzić w zakresie rozporządzalnych funduszy.

Dział Zjazdów w tym czasie opracował i wydał instrukcję o sporządzeniu sprawozdań przez Związki Wojewódzkie, instrukcję o sporządzeniu sprawozdań przez Związki Okręgowe. Pozatem wydano okólniki w sprawie kwater i w sprawie spisu poległych strażaków i t. p. szczegółów organizacji. Przeprowadzono szereg konferencji z władzami P. W. K. co do wystawy i terenów na zawody oraz zakontraktowania terenów.

Zainteresowano firmy sprawami dekoracji Pawilonu. Niektóre z nich opracowały i nadesłały rozwiązania dekoracji.

Nawiązano kontakt z firmami Przemysłu Pożarniczego i zapewniono sobie wypożyczenie eksponatów zamiast pierwotnie przewidzianych modeli.

Opracowano prawie wszystkie tablice ilustrujące organizację Związków i Straży. Pozostałe oczekują nadesłania statystyk i sprawozdań przez Związki Wojewódzkie.

Ostatecznie ustalono terminy wystąpień na PWK: 1) otwarcie Pawilonu 16 maja, 2) Zawody krajowe i Związku Poznańskiego 15 i 16 czerwca na hipodromie Wielkopolskiego Klubu Jazdy, 3) Zawody PW. i WF. 14 czerwca na arenie P. W. K., 4) pokazy obrony przeciwgazowej 13 czerwca na arenie P. W. K., 5) Pokazy strażacko-gimnastyczne 13, 14 i 16 czerwca na arenie PWK i hipodromie, 6) Kongres delegatów słowiańskich straży pożarnych 15 i 16 czerwca.

W zakresie zdobywania funduszy poczyniono na wniosek Rady Związku Warszawskiego starania u Samorządów Powiatowych o zasiłki, jak również przygotowano pisma do PP. Ministrów i szeregu Instytucji w tej sprawie.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Protokół z dnia 13 kwietnia 1929 r. spisany z okazji dokonanej rewizji ksiąg kasowych i zamknięć rachunkowych przez Komisję Rewizyjną, w lokalu Głównego Związku Straży Pożarnych R. P.

obecni: Dr. Piotr Wielgus, Prezes Woj. Związku Straży Pożarnych w Krakowie i p. Stefan Temczyński, Prezes Wojew. Związku Straży Pożarnych na Pomorzu, Burmistrz m. Łasina.

Komisja w składzie powyższym zbadała bilans brutto za rok 1928, rachunek strat i zysków za r. 1928 i wykonanie budżetu. Nadto zbadała Komisja wyrywkowo poszczególne konta w księgach kasowych, zbadała wyrywko asygna-

ty przychodowe i rozchodowe, porównyując je z księgą kasową.

Na podstawie tak przeprowadzonych badań stwierdziła Komisja:

1) podane daty w operacjach rachunkowych powyżej wyszczególnionych są zgodne z odnośnymi księgami;

2) asygnaty, tak przychodowe jak i rozchodowe, utrzymane są we wzorowym porządku, wyrywkowo zbadane odpowiadają w zupełności odnośnym wpisom w księgach kasowych;

3) księgi kasowe prowadzone są należycie i we wzorowym utrzymaniu porządku;

4) gospodarka Zarządu bardzo ostrożna i w każdym kierunku oszczędna, czego najlepszym dowodem, że projektowane w budżecie dochody na sumę Zł. 261.830 przyniosły w rzeczywistości kwotę Zł. 200.852.82 gr., mimo to jednak wydatki tak umiano odpowiednio ograniczyć, że z zestawienia budżetowego wydatków i dochodów pozostała jeszcze nadwyżka w kwocie około 2390 zł. 77 gr. (dwóch tysięcy trzystu dziewięćdziesięciu złotych 77 gr.);

5) inne także źródła dochodowe przyniosły pewien dochód, które mi to źródłami także stosunkowo oszczędnie gospodarowano, bo z zestawień rachunkowych wykazano nadwyżki (czysty zysk) — w kwocie Zł. 9.130.37 gr., tak, że w ten sposób majątek Głównego Związku Straży Pożarnych R. P. (kapitał obrotowy — czysty kapitał) wyniósł kwotę Zł. 50.661.28 gr.;

6) cały obrót kasowy wynosi kwotę Zł. 311.552.52 gr.;

7) zbadano księgi kasowe pod ręczne, a sporządzone zestawienie tak się przedstawia: przychód — Zł. 14.586.67 gr. rozchód — 6.253 zł. 30 gr., kwitami pokryta kwota 8023 zł. 06 gr., kwity należycie wystawione, gotówką 310 zł. 31 gr., tak, że kasę znaleziono

SZTANDARY

artystycznie wykonywa

T. STRAKACZ I SYN

Warszawa Kapucyńska № 1.
CENY NISKIE

Główny Związek Straży Pożarnych R. P.

BILANS ZAMKNIĘCIA za 1928 r.

	Zł.	gr.		Zł.	gr.
Sumy przechodnie	81	80	Weksle własne	5.000	—
Narzędzia — remanent	1.340	77	Sumy przechodnie	1.657	18
Ruchomości — "	6.052	99	Zapomoga dla wdowy Szczer-		
Związek Florjański	1.696	69	bowskiej	314	30
Papiery wartościowe—remanent	4.500	—	Wierzyciele	1.464	85
Zasilki zwrotne	2.023	—	Składki na samolot Strażact-		
Weksle obce—remanent	380	—	wa Polskiego	1.397	—
Wydawnictwa "	9.595	60	Powszechna Wystawa Krajo-		
Pożyczka na wydawn. obce	7.750	—	wa w Poznaniu	1.000	—
Amortyzacja	1.567	59	Zasilki od Zrzeszenia Tow.		
Dłużnicy	11.144	39	Ubezp. dla Zw. Wojew.	3.700	—
Znaki — remanent	2.441	50	Utrzymanie Inspektorów Wo-		
Powszechna Wystawa Krajo-			jewódzkich	693	66
wa w Poznaniu	11.357	95	Kapitał obrotowy	50.661	28
Kasa	3.321	02			
Pocztowa Kasa Oszczędności	2.634	97			
Razem	65.888	27	Razem	65.888	27

STRATY i ZYSKI za 1928 r.

	Zł.	gr.		Zł.	gr.
Wydatki Kancelaryjne	6.295	17	Sumy przechodnie	95	03
Dłużnicy	848	75	Wydawnictwa	1.200	—
Ogólnopanstwowy Zjazd w Po-			Znaki	9.668	80
znaniu	2.966	52	Zasilki od Instytucyj Ubezpie-		
Pensje	78.130	18	zeniowych	153.000	—
Ubezpieczenia społeczne	3.863	03	Składki od Związków Woje-		
Lokal, światło, opał i porządki	9.828	45	wódzkich	11.259	92
Kursy Instruktorskie	5.215	26	Komisja Ekspertów	2.968	33
Prowizja P. K. O.	34	09	Procenty P. K. O.	23	53
Komisja Techniczna	3.329	33	Trzymiesięczny Kurs Instruk-		
Komisja Organizacyjno-Regu-			torski z 1927 r.	36	80
laminowa	3.171	02			
Biblioteka	161	—			
Rozjazdy Personelu Technicz-					
neg	4.959	33			
Przegląd Pożarniczy	7.000	—			
Wydatki i Wpływy Nadzwyz-					
czajne	735	05			
Utrzymanie Inspektorów Wo-					
jewódzkich	11.700	—			
Propaganda	2.738	95			
Rozjazdy Członków Zarządu	1.853	10			
Statystyka	572	70			
Budowa siedziby Gł. Związku					
i Szkoły Pożarn.	595	25			
Renumeracje i godziny nad-					
liczbowe	6.978	52			
Umundurowanie	2.735	—			
Kursy Kolejowe	1.897	46			
Reprezentacja	9.588	54			
Wyjazdy Zagranicę	3.926	24			
Kapitał Obrotowy — czysty					
zysk	9.130	37			
Razem	178.253	31	Razem	178.253	31

Warszawa, dn. 13 kwietnia 1929 r.

KOMISJA REWIZYJNA:

(—) Dr. Piotr Wielgus.

(—) Stefan Tomczyński.

zgodnie z zapisami, a gotówkę po przeliczeniu stwierdzono zgodnie z odnośniami wykazami.

Na podstawie tak przeprowadzonych badań Komisja pozwala sobie przedstawić Radzie Naczelnej następujące wnioski:

1) udziela się Zarządowi Głównemu Straży Pożarnych R. P. absolutorium z rachunków i zamknięć rachunkowych za rok 1928;

2) wyraża się uznanie Zarządu Głównemu za to, że w tak stosunkowo trudnych warunkach potrafił gospodarkę prowadzić bardzo oszczędnie i w ramach uchwalonego budżetu, którego nie tylko nie przekroczył, ale nadto jeszcze pokazał stosunkowo wykażać nadwyżkę, bo w kwocie 9130 zł. 37 gr.;

3) Komisja Rewizyjna prosi Zarząd Główny, ażeby tenże wyraził uznanie p. Naczelnikowi Sztromajerowi i buchalterce p. Zofii Mierzanowskiej za wzorowe prowadzenie całej rachunkowości i kasowości Głównego Związku Straży Pożarnych R. P.

Na tem protokół zakończono i podpisano.

Komisja Rewizyjna:

Dr. Piotr Wielgus.
Stefan Tomczyński.

Sprawozdanie Komisji z rewizji Ksiąg „Przeglądu Pożarniczego”.

Protokół z dnia 15 kwietnia r. bież. spisany w lokalu „Przeglądu Pożarniczego” w Warszawie z okazji badania rachunków i ksiąg kasowych „Przeglądu Pożarniczego” za rok 1928.

Obecni: Dr. Piotr Wielgus, prezes Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych w Krakowie i wice-prezydent miasta Krakowa, Stefan Tomczyński, prezes Wojewódzkiego Związku Straży Pożarnych na Pomorzu i burmistrz miasta w Łasinie, tudzież redaktor Przeglądu Pożarniczego, p. St. Pagowski.

I. Komisja rewizyjna w składzie powyższym po przedłożeniu jej przez redaktora „Przeglądu Pożarniczego” krótkiego sprawozdania o organizacji „Przeglądu Pożarniczego” i jego stosunku do Głównego

Związku Straży Pożarnych przedłożyła bilans „Przeglądu Pożarniczego” na dzień 31 grudnia 1928 r., rachunek zysku i strat na ten sam dzień, porównanie cyfr budżetowych na rok 1928 z odnośniami wpływami i wydatkami za rok 1928 nadto szczegółowe zestawienia dłużników, wierzycieli co do remanentu wydawnictw na dzień 31 grudnia 1928, zestawienie kosztów administracji i wreszcie sumy przechodnie.

Te zestawienia tak bilansu jak i rachunku zysku i strat, jak wreszcie poszczególnych wykazów porównała Komisja z odnośniami księgami a w szczególności z księgą Główną, tudzież Dziennikiem „Przeglądu Pożarniczego” na rok 1928.

II. Na podstawie tego badania Komisja Rewizyjna stwierdziła, że wszystkie wpisy i daty, tak bilansu, jak rachunku zysków i strat, jak wreszcie pomocniczych wykazów i zestawień są w zupełności zgodne z poszczególnymi wpisami odnośnych kont w Księdze Głównej, tudzież z „Dziennikiem”.

III. Prowadzenie całej rachunkowości i odnośnych ksiąg jest dokładne i pod każdym względem wzorowe i daje dokładny obraz działalności „Przeglądu Pożarniczego”.

IV. Z porównania budżetu na rok 1928 i wpływów budżetowych stwierdziła Komisja Rewizyjna, że z prelimitowanych dochodów w dziale: „Zasiłki” na kwotę 25.000 złotych wpłynęła w rzeczywistości kwota 11.875 zł. tak, że niedobór z tego działu w kwocie około 13.000 zł. odbił się w całej gospodarce „Przeglądu Pożarniczego” bardzo niekorzystnie, bo w konsekwencji tego niedoboru wykazał „Przegląd Pożarniczy” stratę w kwocie 6.000 złotych, choć w rzeczywistości strata wynosić winna kwotę około 13.000 złotych.

„Przegląd Pożarniczy” niedobór ten kryje w części kwotą 6.847.11 jak zaległą prenumeratę, — choć ta kwota jako wpływ rzeczywisty zdaje się być wątpliwą, — w każdym razie kwota 6.000 złotych pozostaje jako strata dotychczas bez pokrycia.

V. W tym stanie rzeczy Komisja Rewizyjna pozwala sobie przedłożyć Radzie Naczelnej Gł.

Związku Straży Poż. R. P. następujące wnioski:

1. Udziela się „Przeglądowi Pożarniczemu” absolutorium z rachunku i zamknięć rachunkowych za rok 1928.

2. Uprasza się Zarząd Główny ażeby w porozumieniu z Redakcją „Przeglądu Pożarniczego” postarał się o pokrycie wykazanej straty Zł. 6.000 z roku 1928, a to dlatego, że „Przegląd Pożarniczy” nie otrzymał na rok 1928 zasiłków z P. Z. U. W. w wysokości z roku 1927-go, bo „Przegląd Pożarniczy” w roku 1927 otrzymał bezpośrednio z P. Z. U. W. tudzież innych instytucji subwencjonujących akcję pożarniczą kwotę 13.300 złotych, gdy tymczasem w roku 1928 „Przegląd Pożarniczy” otrzymał z P. Z. U. W. i innych instytucji za pośrednictwem Głównego Związku Straży Poż. tylko kwotę 7.300 złotych. Ten właśnie niestosunkowo niski zasiłek spowodował dla „Przeglądu Pożarniczego” deficyt w kwocie około 13.000 złotych, który w tej chwili kwotą 6.000 złotych pokryć należy.

3. Komisja Rewizyjna stwierdza, że gospodarka „Przeglądu Pożarniczego” była przezorna i oszczędna, czego najlepszym dowodem, że obracała się w kwotach niższych aniżeli była faktycznie na rok 1928 prelimitowana.

4. W działalności „Przeglądu Pożarniczego” widać bardzo silną i energiczną tendencję do wprowadzenia samowystarczalności w gospodarce tego przedsięwzięcia.

Na tem protokół zakończono i podpisano.

Dr. Piotr Wielgus.
St. Tomczyński.

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE najtrwalszej i najtańszej ognioodpornej PAPY DACHOWEJ „GOSPODARZ”

Każdemu, kto poda nam swój adres i nadesłanie markę pocztową za 10 groszy, wysyłamy bezpłatnie ilustrowaną broszurę

jak kryć dachy
FABRYKA PAPY
„GOSPODARZ” W SIERADZU

Otrzymaliśmy szereg odznaczeń na wystawach krajowych.

Listy do Redakcji.

Podziękowanie dla Straży w Hajnówce.

Od mieszkańców osady Hajnówka otrzymaliśmy zbiorowo podpisane pismo treści następującej.

„W dniu 12 kwietnia r. b. o godz. 19 m. 40 nawiedził osadę Hajnówka (pow. Bielsk Podlaski) groźny pożar. Ogień powstał w nieruchomości J. Iwańskiego przy ul. Targowej Nr. 12, gdzie zwarta masa drewnianych budynków, krytych przeważnie gontami stanowiła po-

datny materiał dla groźnego żywiołu, tworząc niebezpieczeństwo dla całej osady. Energiczna akcja ratunkowa przeprowadzona przez miejscowe straże pożarne pod dowództwem komendanta p. St. Besze przyczyniła się do umiejscowienia pożaru, którego pastwą padł tylko płonący budynek.

W imieniu uratowanych sąsiadów, zamieszkających w zagrożonym punkcie, jak również i całej osady Hajnówka składamy najgorętsze podziękowanie p. komendantowi Besze oraz wszystkim członkom drużyny ratowniczej i straży kole-

jowej, zasilającej sikawki wodą z lokomotywy, za pełną poświęcenia się i odwagi akcję ratunkową.

Musimy dodać, że dzięki obecnemu komendantowi p. St. Besze obrona przeciwpożarowa w Hajnówce stała na wysokim poziomie, jak również musimy podkreślić energię zarządu straży fabrycznych, który wydatnie przyczynił się do zdobycia odpowiedniego wyekwipowania straży.

Powyższe prosimy zamieścić w „Przeglądzie Pożarniczym”.

Za całą osadę Hajnówka.
Następują podpisy.

Strażackie Biuro Techniczne

W A R S Z A W A, ul. Nowogrodzka 22, tel. 139-37

powiadamia, że z powodu podrożenia blachy mosiężnej i miedzianej o 30% zmuszeni byliśmy podnieść ceny hełmów i pochodni o Zł. 1.00 na każdej sztuce w porównaniu z naszym cennikiem Nr. 7.

Na żądanie wysyłamy bezwzględnie cenniki i oferty.

Pierwsza w kraju fabryka sikawek motorowych AUTOREMONT

WARSZAWA, WOLNOŚĆ Nr. 5

Telefon 141-37

Poleca po cenach bezkonkurencyjnych

Sikawki motorowe marki „L i S”

wydajność 360-380 Lit./min.

Dogodne warunki płatności

Straże pożarne popierają przemysł krajowy!

INSTRUMENTY MUZYCZNE NUTY

NA WSZELKIE ZESPOŁY ORKIESTRALNE

»KRESY«

CIESZYN
STARY TARG 6

FACHOWA POMOC PRZY ORGANIZOWANIU ORKIESTR

DOGODNE WARUNKI SPŁATY

OBSZERNE ILUSTROWANE KATALOGI DARMO!

Najtańsze źródło przyborów strażackich

KRAJOWA WYTWÓRNI NARZĘDZI OGNIOWYCH

„BRAUN“

Warszawa, Pańska № 25.

Skład Sprzedaży Marjańska № 5.

Poleca po cenach przystępnych do natychmiastowej dostawy:

Sikawki, Beczkowozy, Drabiny, Pochodnie, Kaski, Trąbki, Topory, Linki, Pasy po cenach niższych, Węże tłoczne i ssawne i inne artykuły przeciwpożarowe.

OFERTY I CENNIKI NA ŻĄDANIE.

PODREČNIK PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO

wydany nakładem Głównej Księgarni Wojskowej

zawiera całokształt wiadomości wojskowych oraz ogólnych z zakresu przysposobienia wojskowego

DOGODNY FORMAT KIESZONKOWY

Przystępna cena **Zł. 4.50** (z przesyłką **Zł. 5.00**)

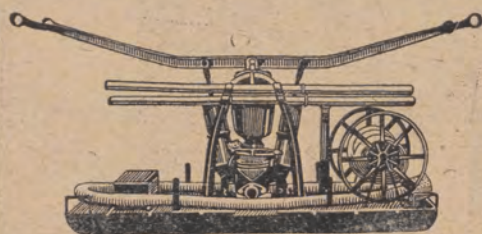
DO NABYCIA

w Administracji „Przeglądu Pożarniczego“, Warszawa, ul. Krucza Nr. 40 m. 27

wysyłkę uskutecznia się po otrzymaniu należności zgóry (przekazem lub na konto P. K. O. Nr. 235) ewentualnie za zaliczeniem pocztowem.

FABRYKA NARZĘDZI POŻARNICZYCH Składnica Straży Pożarnych

SPÓŁKA AKCYJNA

SPRZEDAŻ: Warszawa, Senatorska 29.
TELEFON 277-42.

FABRYKA: Grodzisk Maz., Fabryczna 11,
TELEFON 39.

P O L E C A:

KOMPLETNE WYEKWIPOWANIE STRAŻY POŻARNYCH
FABRYCZNYCH, MIEJSKICH I WIEJSKICH,

OKRĘGOWY ZWIĄZEK STRAŻY POŻARNYCH W LUBARTOWIE

OGŁASZA

K O N K U R S na posadę instruktora Straży Pożarnych POWIATU LUBARTOWSKIEGO

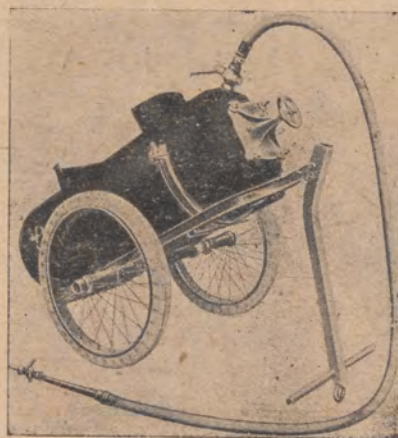
Oferty należy składać wraz z podaniem krótkiego życiorysu i odpisami świadectw szkolnych i z dotychczasowych prac pod adresem: Prezes Okr. Zw. Straży Pożarnych — Starosta Powiatowy w Lubartowie. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. Posada do objęcia natychmiast. Warunki według umowy.

„KNOCK-OUT” GAŚNICE

PIANOWE I ZE SPECJALNYM PŁYNEM K. O.
ręczne i kołowe

WYRÓB KRAJOWY

Gaśnice do samochodów, samolotów i na wypadek krótkich spieć

MOTOPOMPY
i AUTOPOMPY
W O D N E
i WODNO-PIANOWE

„Polski Knock-Out” WARSZAWA,
TRĘBACKA 13

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Krucza Nr. 40 m. 27 tel. 125-42, tel. osob. redaktora 154-45
Konto w P. K. O. Nr. 235.

Prenumerata: Rocznie (z przesyką) Zł. 24. Półrocznie Zł. 12.50 Kwartalnie Zł. 6.50. Ceny ogłoszeń na żądanie.

Komitet Redakcyjny stanowią p.p.: red. Stanisław Pagowski, prezes Karol Rzepecki, prezes inż. Józef Tułiszkowski,
nacz. Gł. Zw. Jan Sztromajer i inż. Stanisław Waligórski.

Rękopisy bez podpisu autora nie są przez Redakcję uwzględniane.

Przedruk artykułów dozwolony jedynie za zgodą Redakcji oraz z podaniem źródła.

Rękopisów nadesłanych Redakcja nie zwraca.

Za dział ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

WYDAWCA: Główny Związek Straż Pożarnych R. P.

Redaktor odpow. i kierownik wydawn. Stanisław Pagowski

Druk. W. Piekarniaka, Warszawa, Ordynacka 3, tel. 44-59.